

Чешневська Іванна,

аспірант

Науковий керівник: **Рудик В.К.,**

д. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

РОЛЬ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ В УПРАВЛІННІ ПЕНСІЙНОЮ СИСТЕМОЮ ДЕРЖАВИ.

Важливу роль у реформуванні вітчизняної пенсійної системи повинна відігравати система управління у сфері пенсійного забезпечення. Управління основними ланками національної пенсійної системи потребує удосконалення, так як не задовільняє вимоги, які ставляться до цієї сфери пенсійною реформою. На сьогодні ще не сформована система управління у пенсійній сфері, яка би забезпечувала ефективність її функціонування і розвитку. Для вирішення цієї проблеми необхідно мати в наявності спеціалізовані фінансові інститути, які могли б забезпечити ефективне функціонування кожної ланки національної пенсійної системи і координувати діяльність основних суб'єктів фінансових відносин у пенсійній сфері відповідно до вітчизняного пенсійного законодавства[1, 2].

Основним фінансовим інститутом в організаційній структурі солідарної пенсійної системи, яка виступає на сьогоднішній день основною ланкою вітчизняної пенсійної системи, виступає Пенсійний фонд України. На нього покладені основні функції щодо управління і ефективного функціонування першого рівня національної пенсійної системи. Його діяльність започаткована ще на початку 90-х років ХХ ст., коли в Україні почала формуватися вітчизняна пенсійна система. Протягом двох десятиріч формувалася законодавча база, яка регламентувала його відносини і роль у системі

пенсійного забезпечення держави.

З початком пенсійної реформи в 2004 році роль Пенсійного фонду України ще більше зростає, особливо для солідарної пенсійної системи, яка починає функціонувати на принципах пенсійного страхування. Вітчизняне пенсійне законодавство ставить перед ним основні завдання щодо забезпечення фінансування і виплат пенсій у повному обсязі громадянам пенсійного віку.

До 2011 року Пенсійний фонд України, відповідно до чинної законодавчої бази, виступав самоврядною неприбутковою організацією і здійснював свою діяльність на підставі статуту, який затверджувався його правлінням. З 2011 року, згідно Указу Президента України «Про Положення про Пенсійний фонд України», він «є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Віце – прем'єр – міністра України - Міністра соціальної політики України» [3].

Пенсійний фонд України виступає юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Державної казначейської служби України та уповноважених банках. Він покликаний забезпечити реалізацію державної політики з питань пенсійного забезпечення та збору, ведення обліку надходжень від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і входить до системи органів виконавчої влади.

Однією із основних функцій Пенсійного фонду України є адміністрування солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Керівництво діяльністю Пенсійного фонду України здійснює правління ПФУ, чисельність і персональний склад якого затверджується Кабінетом Міністрів України. На сьогоднішній день робляться спроби удосконалити діяльність даного спеціалізованого фінансового інституту, розробляється комплекс заходів щодо реформування його організаційної структури. Вони спрямовані на виведення солідарної пенсійної системи із фінансової кризи, яка пов'язана із багатьма чинниками, які проявилися в демографічній сфері, в національній економіці, через створення оптимального механізму управління нею.

Основними фінансовими інститутами недержавного пенсійного забезпечення виступають недержавні пенсійні фонди, адміністратори недержавного пенсійного фонду, компанії з управління активами (КУА) та комерційні банки з ліцензією зберігача. Саме вони відіграють ключову роль в управлінні третім рівнем пенсійної системи України. Інфраструктуру системи недержавного пенсійного забезпечення слід вважати інституційно сформованою. Це відображається у створенні основних фінансових інститутів третього рівня, формуванні достатньо якісної законодавчо – нормативної бази, яка, в цілому, відповідає найкращій світовій практиці, а також якісному державному регулюванню та нагляду з боку Нацкомфінпослуг.

Аналіз функціонування системи добровільного недержавного пенсійного забезпечення свідчить про те, що на сьогоднішній день третій рівень не користується достатньою популярністю серед українців. внаслідок чого його фінансовий потенціал не є повністю затребуваним на фінансовому ринку. Практичний досвід функціонування НПФ показує, що є ще багато неузгоджених питань, які стосуються порядку їх створення, реєстрації, реорганізації та ліквідації, а також провадження діяльності. Значна увага приділяється пошуку оптимального механізму проведення інвестування пенсійних активів, які в умовах фінансової кризи можуть піддаватися різноманітним фінансовим ризикам[4].

Що стосується другого рівня національної пенсійної системи, то його фінансовим інститутам приділяється багато уваги з боку науковців і фахівців у сфері пенсійного забезпечення. Серед них ведуться дискусії щодо питань управління пенсійними активами учасників другого рівня, їх ефективного використання в інвестиційному аспекті і саме головне надійного захисту від різноманітних фінансових ризиків. Це пов'язане з тим, що пенсійні активи накопичувальних пенсійних програм мають довгостроковий період зберігання на індивідуальних пенсійних рахунках населення і важливо зберегти за цей час їх вартість і навіть збільшити її при правильно сформованому інвестиційному портфелі.

До основних фінансових інститутів управління коштами накопичувального пенсійного страхування в Україні належать Накопичувальний фонд, недержавні пенсійні фонди, компанії, які здійснюють управління активами таких фондів, зберігач активів та страхові організації. Управління пенсійними активами здійснюється компаніями з управління активами, визначеними Радою Накопичувального фонду за результатами конкурсу.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» № 1058 – IV// ВВР. Від 9.07.2003р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>;

2. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» № 1057 – IV// ВВР. Від 9.07.2003р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>;

3. Указ президента України «Про Положення про Пенсійний фонд України» від 6 квітня 2011року № 384/2011. [Електронний ресурс].Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

4. Рудик В. К. Організаційна структура функціонування недержавного пенсійного забезпечення в Україні. Фінанси України. 2012. № 7.С. 74-83.